Markku Koskela / Tarkastusvaliokunta 15.10.2017

Taustaa

Laissa Kansaneläkelaitoksesta todetaan (6 L 16 §), että Kansaneläkelaitoksen on kirjanpidossaan noudatettava soveltuvin osin, mitä kirjanpitolaissa säädetään, jollei ko. laista muuta johdu. Laissa omaisuus kirjataan tilinpäätöksessä hallituksen päättämään määrään, kuitenkin enintään käypään arvoon.

Tilintarkastuksesta laki Kansaneläkelaitoksesta toteaa (6 L 18 §), että Kansaneläkelaitoksen tilintarkastuksen toimittamisessa noudatetaan soveltuvin osin tilintarkastuslain säännöksiä.

Kirjanpitolaki (3 L 1 §, 2§)) toteaa, että tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka sisältää

1) tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavan taseen
2) tuloksen muodostumista kuvaavan tuloslaskelman
3) varojen hankintaa ja niiden käyttöä selvittävän rahoituslaskelman tietyin edellytyksin

Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti ottaen huomioon kirjanpitovelvollisen harjoittaman toiminnan laatu ja laajuus.

Kirjanpitolaki (3 L 1a§) mukaan toimintakertomuksessa on kuvattava seuraavaa:

1) toiminnan kehittymistä ja tuloksellisuutta
2) taloudellista tilannetta
3) merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä

Lisäksi toimintakertomuksessa on oikean ja riittävän kuvan saamiseksi esitettävä mm. seuraavia seikkoja:

- taloudelliset tunnusluvut
- muut kuin taloudelliset tunnusluvut henkilöstöstä ja ympäristövaikutuksista
- tiedot olennaisista tapahtumista tilikauden päättymisen jälkeen
- arvio kirjanpitovelvollisen todennäköisesti tulevasta kehityksestä
- selvitys tutkimus- ja kehitys toiminnan laajuudesta
- tiedot käypään arvoon merkityistä rahoitusvälineistä

Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus 2016

Laki Kansaneläkelaitoksesta toteaa (2 L 5 § 7)), että valtuutettujen tehtävänä on antaa vuosittain toiminnasta kertomus eduskunnalle.

Vuodelta 2016 annettu valtuutettujen toimintakertomus sisältää kuvausta valtuutettujen omasta toiminnasta ja raportointia keskeisistä Kansaneläkelaitoksen toiminnoista. Lisäksi tämä toimintakertomus sisältää Kansaneläkelaitoksen kirjanpitolain mukaan laaditun tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen.

Valtuutettujen toiminnastaan annetulle kertomukselle ei ole muuta sääntelyä. Mielestäni tämä valtuutettujen antama toimintakertomus antaa oikean ja riittävän kuvan Kansaneläkelaitoksen ja valtuutettujen toiminnasta vuodelta 2016.

Tilintarkastus

Laissa Kansaneläkelaitoksesta todetaan (2 L 5 §), että valtuutettujen tehtävänä on valita tarpeellinen määrä tilintarkastajia ja varatilintarkastajia, joista vähintään kahden tilintarkastajan on oltava KHT-tilintarkastajia tai JHT-tilintarkastajia.

Vakiintuneeksi käytännöksi on muodostunut, että KHT-tilintarkastajia on ollut kaksi, joista toinen on toiminut tilintarkastajien puheenjohtajana ja toinen on toiminut myös valvontatarkastajana vastaten valvontatarkastustiimin johtamisesta ja raportoinnista. Muita tilintarkastajia ollut kuusi, jotka pääsääntöisesti ovat olleet kansanedustajia. Hyväksyttyjä tilintarkastajia ei näiden joukossa ole ollut.

Tilintarkastuslain mukaan tilintarkastajan on suoritettava tilintarkastustehtävät ammattitaitoisesti, rehellisesti, objektiivisesti ja ammatillinen kriittisyys säilyttäen sekä huolellisesti yleinen etu huomioon ottaen. Tilintarkastajan on noudatettava hyvää tilintarkastustapaa tehtäviä suorittaessa.

Varsinaisen tilintarkastustyön on suorittanut valvontatilintarkastustiimi, joka on neljä kertaa vuodessa raportoinut varsin laajasti tarkastuksen tuloksista muille tilintarkastajille sekä myös valtuutetuille. Näiden raportointitilaisuuksien yhteydessä myös Kansaneläkelaitoksen organisaatio on raportoinut tilintarkastajille monista asioista, myös sellaisista, joita tilintarkastajat ovat pyytäneet.

Tilintarkastajat ovat antaneet toiminnastaan tilintarkastuskertomuksen, jossa todetaan antaako tilinpäätös oikean ja riittävän kuvan Kansaneläkelaitoksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta ja täyttääkö tilinpäätös lakisääteiset vaatimukset. Toimintakertomuksesta todetaan, että onko se laadittu säännösten mukaisesti ja onko siinä annetut tiedot yhdenmukaisia tilinpäätöksen kanssa.

Suurin ristiriita tilintarkastuslain kanssa on tilintarkastajien valitseminen siten, että joukossa on ei-hyväksyttyjä tilintarkastajia, jotka myös tekevät tilinpäätösmerkinnän ja allekirjoittavat tilintarkastuskertomuksen. Menettely perustuu Kansaneläkelaitoksesta annetun lain säännöksiin.